Ушбу сонда:
2 СОҒЛОМ АВЛОД — БАХТЛИ КЕЛАЖАК
3 ҲАР КИМ ЎЗИНИ ҲИМОЯ ҚИЛА БИЛСИН
4 Қабоҳат ОТА ФОЖЕАСИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 13 июл, сешанба №93 (740)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОЙИШИ

1. 1999 йил июл ойида рўй берган табиий офатдан зарар кўрган Тожикистоннинг Ленинобод вилояти аҳолисига мурувват ёрдами кўрсатиш мақсадида қуйидаги қурилиш материаллари бепул ажратилсин:

цемент - 201 тонна
шифер - 47 минг шартли плита
ойна - 3171 кв.м
ғишт - 40 минг дона

2. «Ўзқурилишматериаллари» акциядорлик компанияси (Низомов) кўрсатиб ўтилган юкларнинг ўз вақтида ортиб жўнатилишини таъминласин.

3. Белгилансинки, маҳсулотларнинг таннархи ва етказиб бериш билан боғлиқ харажатлар «Ўзқурилишматериаллари» акциядорлик компанияси тузилмасига кирувчи маҳсулот етказиб берувчи корхоналар харажатларига киритилади ва даромад (фойда)га солиқ солишни ҳисоблаб чиқаришда солиқ солинадиган базани камайтириш ҳисобига ҳисобдан чиқарилади.

«Ўзбекистон темир йўллари» компанияси (Эрметов) буюртманома бўйича вагонлар ажратсин, маҳсулотларни ташиш бўйича транспорт харажатларини асосий фаолият хизматларининг таннархига киритсин.

4. Ички ишлар вазирлиги (Алматов), Давлат божхона қўмитаси (Комилов), Давлат солиқ қўмитаси (Алимбоев) юкларнинг божхона божлари ва бошқа йиғимлар олмасдан тўхтовсиз ўтишини таъминласинлар.

5. Фавқулодда вазиятлар вазирлиги (Қосимов) қурилиш материалларини «Хўжанд» станциясида Ленинобод вилоятининг фавқулодда вазиятлар бўйича ваколатли вакилларига берилишини таъминласин.

6. «Ўзтелерадио» компанияси (Кўчимов), ЎзА (Болиев) кўрсатилаётган мурувват ёрдамини телекўрсатувларда ва оммавий ахборот воситаларида ёритилишини таъминласинлар.

7. Мазкур фармойишнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир Ў.Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 12 июл

МАЪНАВИЯТ-МАЪРИФАТ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ ТАШАББУС ГУРУҲИ МАЖЛИСИ

Вазирлар Маҳкамасида Маънавият-маърифат республика кенгаши ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда гуруҳ аъзолари -давлат ва жамоат ташкилотлари, вазирликлар, қўмиталар, ижодий уюшмалар, оммавий ахборот воситалари, олий ўқув юртларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ҳамда вилоятлар, Тошкент шаҳри ҳокимининг ўринбосарлари иштирок этди.

Мажлисни республика Бош вазирининг ўринбосари Ҳ.Кароматов олиб борди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига жавоблари «Ҳушёрликка даъват» номи билан алоҳида китоб шаклида чоп этилди. Унда ижтимоий-иқтисодий тараққиётни янада жадаллаштириш, аҳолини, айниқса ёшларни миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш, миллий мафкурани шакллантириш бўйича билдирилган теран фикр-мулоҳазалар, кўрсатмалар барчамизни бу борада чуқур мушоҳада юритишга ва амалий ишларга ундамоқда. Ташаббус гуруҳининг мажлиси ҳам мазкур масалалардан келиб чиқадиган вазифаларга бағишланди.

Мажлис қатнашчилари шуни қайд этишдики, бугунги кунда мафкуравий кураш нафақат мамлакат ичида, балки халқаро миқёсда ҳам кескин паллага кирди.

Бугун кимнинг мафкураси, маънавияти, миллий ғояси қудратли бўлса, ўша енгиб чиқади. Президентимиз Ислом Каримов ўз асарларида бир неча бор уқтириб ўтганидек, «мафкура полигонлари ядро полигонларидан кучлидир». Ҳозирги вазиятда қурол-яроғ билан эмас, балки «фикрга қарши фақат фикр, ғояга қарши фақат ғоя, жаҳолатга қарши фақат маърифат» билангина курашиб, олға бориш мумкин.

Сўзга чиққанлар мустақил демократик ва фуқаролар дунёвий жамиятини барпо этиш йўлида халқимиз эришаётган ютуқларни, тинч-осойишта турмушимизни кўролмаётган ғаламис кучларнинг хавфсизлигимизга раҳна солиб, ёшларимизни йўлдан уриш, уларнинг онгига бизга ёт бўлган ақидаларни сингдириш борасидаги хатти-ҳаракатларининг пайини қирқиш жамоат ташкилотлари олдида турган долзарб вазифа эканлигини таъкидладилар. Мазкур соҳада муайян ишлар амалга оширилаётганини эътироф этган ҳолда, маънавий-маърифий тарғибот масалаларида ўзибўларчиликка йўл қўйилаётгани, бу муҳим ишда тарқоқлик, эътиборсизлик, тасодифий тадбирлар ўтказиш билан чекланиб қолинаётганига мажлисда алоҳида эътибор қаратилди. Маънавий ҳаётда муҳим ўрин тутувчи, ўз фаолияти билан кишиларимиз онгига, тафаккурига, дунёқарашига таъсир кўрсатишга, янги инсонни тарбиялашга дахлдор бўлган ўнлаб давлат ва жамоат ташкилотлари, жамғарма ва ижодий уюшмалар бўлатуриб, бу муҳим вазифа бугунги кун талаблари даражасида бажарилмаётир.

Мажлисда одамлар онгида, тафаккурида туб ўзгаришларга эришмай туриб, кўзланган олий мақсад - озод ва обод жамиятни барпо қилиб бўлмаслиги алоҳида қайд этилди. Шу боис ҳам жамиятимизда миллий манфаатларимизга зид ва бузғунчи ғоявий кучларга қарши кураш олиб борадиган самарали тизим шаклланмоғи лозим. Мажлисда афсус билан қайд этилганидек, жойларда маънавий-маърифий ишларга эътибор сусайиб кетган. Хусусан, мамлакатда амалга оширилаётган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ислоҳотлар, ҳаётимизни фаровон қилиш, жамиятимизни янгилаш мақсадида олиб борилаётган кураш ва шу эзгу ниятларимизга тўсиқ бўлиб турган муаммолар, дунёда юз бераётган муҳим воқеалар моҳиятини кенг жамоатчиликка содда, ҳаётий мисоллар ёрдамида тезкорлик билан етказиш ишлари қониқарсиз аҳволда. Бу масаланинг нақадар муҳимлигини англаб етмайдиган, унга бепарво муносабатда бўлаётган раҳбарлар ҳам учрайди. Очиғини айтганда, маънавият ва мафкура соҳасидаги тарғибот-ташвиқот ишларимиз кўпинча тор доирада қолиб кетмоқда. Аҳолининг кенг қатламларига, айниқса, тажрибасиз, дунёқараши чекланган айрим ёшларнинг онгига етиб бормаяпти.

Бунинг натижасида ҳали онги шаклланмаган, ғўр ёшлар ёт таъсирларга, бузғунчи ғояларга кўр-кўрона берилиб, ёвузлик гирдобига тушиб қолмоқдалар. Мудҳиш феврал воқеалари шуни кўрсатди.

Давлатимиз раҳбари бугунги долзарб вазифа жамиятимиз барча аъзоларини, энг аввало вояга етиб келаётган ёш авлодни комрон қилиб камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садоқат туйғусини мустаҳкамлаш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялашдан иборат эканлигини қайта-қайта таъкидламоқда. Сирасини айтганда, маънавият ва мафкура борасида қанчалик муҳим ва зарур ишлар амалга оширилаётган бўлса-да, айрим ҳолларда, афсуски кеч қоляпмиз. Юртбошимиз томонидан белгиланган бу вазифалар нега мукаммал бажарилмаяпти? Нега уни ҳаётга татбиқ этишда айрим зиёлиларимиз, хусусан фан арбоблари, олимлар, шоир ва ёзувчилар, «Маънавият ва маърифат» маркази ходимлари лоқайдлик кўрсатмоқда? Нега улар томошабин бўлиб турибди?

Дарҳақиқат, бугунги кунда мафкуравий кураш, айниқса комрон авлод тарбияси масаласи муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу боис, миллий истиқлол мафкураси ва мустақиллик ғояларини кенг жамоатчилик онгига сингдириш, аҳолининг барча қатламлари орасида тарғибот ва ташвиқот ишларини такомиллаштириш, уларнинг таъсирчанлигини ошириш мақсадида мунтазам фаолият олиб борадиган самарали тизимни вужудга келтириш учун Маънавият-маърифат республика кенгаши тузиш тўғрисидаги таклиф мажлис иштирокчилари томонидан қизғин қўллаб-қувватланди.

Сўзга чиққанларнинг билдирган фикр-мулоҳазалари, амалий таклиф ва тавсияларини инобатга олиб, мажлисда Маънавият-маърифат республика Кенгаши ташаббус гуруҳининг қарори қабул қилинди. Қарорга кўра, бу борадаги ишларни амалга ошириш учун Ташкилий гуруҳ тузиш ва унга бир ой муддат ичида Кенгашнинг таркибий тузилиши, фаолият йўналишлари, мақсад ва вазифалари акс этган Низом ва Дастур ишлаб чиқиш вазифаси топширилди. Кенгаш қошида замонавий билимга эга, миллий мафкура ва истиқлол ғояларини чуқур идрок эта оладиган, уларни кенг жамоатчиликка таъсирчан шаклда етказишга қодир бўлган, фидойи, ватанпарвар зиёлилардан иборат жамоатчи тарғиботчилар гуруҳи тузиш таклифи ҳам маъқулланди. Кенгашнинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар бўлимларини тузиш, уларга шу масъулиятли вазифага билими ва маънавий-маърифий савияси жиҳатидан мос келадиган ҳокимларнинг бевосита раҳбарлиқ қилиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

Маънавият-маърифат республика кенгашининг таъсис конференциясини 1999 йил 10 августга қадар Тошкент шаҳрида ўтказиш белгиланди. Маънавият-маърифат республика Кенгашини тузиш бўйича Ташкилий гуруҳ раҳбари этиб Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов тайинланди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Алимов сўзга чиқди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари Н.Жўраев, А.Зиё, Т.Рисқиев, Президентнинг Ахборот-таҳрир хизмати раҳбари М.Муҳаммад Дўст, Президент девони Ахборот тарғибот-таҳлил маркази раҳбари С.Ҳакимов, Бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА)

Бу йилги об-ҳавонинг ноқулай келиши айрим далаларда чигитни иккиуч марта қадашга мажбур этди. Шунга қарамасдан Қуйичирчиқ туманининг «Ўзбекистон 5 йиллиги» тажриба хўжалигида ғўзаларни бир текисда ундириб олинди. Айни пайтда мавжуд 580 гектар ердаги ғўзаларни кўриб кўз қувнайди. Деҳқонларнинг ҳам шашти баланд. Улар гектаридан ўртача 35-36 центнердан ҳосил кўтариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Бунинг учун тўлиқ асослар бор. Ҳозирданоқ ҳар бир тупда 8-9 тадан кўсакни учратиш мумкин.

Суратларда: Хўжалик агрономи Исматилла Охунжонов тракторчи Ботир Олимжонов билан ғўза парвариши хусусида ўзаро фикр алмашмоқдалар.

Х.МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

ХАЛҚАРО ФУТБОЛ МУСОБАҚАСИ

Мамлакатимиз футбол ишқибозлари орзиқиб кутган дамлар келди. Ўзбекистон миллий терма жамоасига номзодлар ва «Самарқанд» профессионал футбол клуби аъзолари малайзиялик футболчилар билан биргаликда дастлабки халқаро мусобақага тўпланди.

Осиё кубоги ўйинларига тайёргарлик мақсадида ташкил этилган бу спорт мусобақаси Самарқанд шаҳрининг марказий ўйингоҳида бўлиб ўтмоқда. Самарқандлик тўпсурарлар мусобақанинг ҳақиқий мезбонлари бўлдилар. Улар мамлакат миллий биринчилиги олий табақа жамоалари орасида пешқадамлар сафида бормоқдалар. Турнирнинг илк ўйинида улар Малайзия терма жамоасига қарши майдонга чиқиб 1:0 ҳисобида ғалабага эришдилар. Иккинчи учрашувда эса мамлакатимиз вакиллари хорижлик меҳмонларни 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Халқаро турнирнинг сўнги ўйини 13 июлда бўлиб ўтади. Унда Ўзбекистон терма жамоасига номзодлар билан «Самарқанд» жамоаси тўп суради.

**Ҳ.ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири**

Шу сонга хабар

«ИЛ-114» НИНГ НАМАНГАНДАГИ ТАҚДИМОТИ

Мухбиримиз телефон орқали хабар қилади

Ҳаво лайнери Наманган авиация қўналгоҳи осмонида пайдо бўлиши билан карнай-сурнайларнинг ёқимли садоси янгради. Ниҳоят «Пўлат қуш» оҳиста қўнди ва майдон узра ярим доира ясаб, белгиланган жойда тўхтади. Наманган шаҳар ҳокими Муҳаммаджон Тожибоев ва бошқа расмий кишилар самолётнинг бахтли экипажини, улар билан бирга учиб келган йўловчиларни самимий қаршиладилар. Миллий кийимдаги қизлар ўзимизнинг авиация бирлашмасида ишлаб чиқарилган ҳаво кемаси учувчиларига нон ва туз, гулдасталар тақдим этдилар.

«ИЛ-114» лайнерида учиб келиш бахтига муяссар бўлган Норин туманилик меҳнат фахрийси Мадраҳим ака Мадумаров билан суҳбатлашдик.

- Мустақил Ўзбекистонимизда, азим пойтахтимизда ишлаб чиқарилган машинада қадрдон Наманганимга келганимдан беҳад хурсандман,- деди у. — Ҳаётимда жуда кўп самолётларни кўрдим, бироқ, ўзимизники ниҳоятда қулай, хузурбахш туюлди.

Суҳбатимизнинг давоми «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси раисининг биринчи ўринбосари Эгамберди Полвонов билан бўлди.

- Тошкентдан Намангaнга ташкил этилган биринчи парвоз ушбу йўналишдаги мунтазам қатновни бошлаб берди,-деди Эгамберди ака шодон кайфиятда. — Бу азиз юртдошларимиз учун истиқлолнинг саккиз йиллиги олдидан муносиб совғадир.

Шундан сўнг янги ҳаво лайнерининг ўзига хос афзал томонлари, ўтмишдошларидан фарқи ҳақида алоҳида гап борди. Маълум бўлишича «ЯК-40» дан ҳам устун жиҳатлари бор экан. Йўловчиларнинг эътироф этишларича, учиш давомида неча бор чақмоқ чақиб, момақалдироқ бўлган бўлса-да ҳаво лайнери бир текисда парвозни давом эттирган. У 50 кишига мўлжалланган. Ёнилғи сарфи ҳам икки хисса кам ишлатилади. Йўловчи белгиланган вақт ичида мириқиб дам олиши мумкин. Лайнер ички ва ташқи шовқиндан ҳимояланган. Ҳарорат ҳамиша бир маромда ушлаб турилади. Истаган вақтда йўловчиларга чанқовбосди ичимликлар берилади. Талабга қараб таомлар билан таъминланилади.

Барчага манзур бўлган янги самолёт тақдимоти мамлакатимиз куч-қудратини кўрсатувчи яна бир ёрқин мисолдир.

Огоҳ бўлайлик

БЕКОРЧИДАН БАРЧА БЕЗОР

Яхшилик билан ёмонлик ўртасида кўринмас пардагина бор. Бошқа ҳеч нарса. Инсоннинг қайси йўлни танлаши ана шу пардада қойим. Ва яна шуниси ҳам борки, гўёки бўшликдек туюлган оралиқ ҳам бўйига, ҳам энига мезонлар ила ўлчанмас даражада чўнглигу кенгликлардан иборатдир. Уни хаёлангина маҳв этишга қодир эканлигимиз ҳам аслида шундан. Баъзан ҳеч кутмаганимиз сонияларда ўртадаги парда йўқолиб, яхшилик билан ёмонлик тўқнаш келишлиги ҳам шу туфайли. Биз қаён боқмайлик ва қандай юмушга қўл урмайлик, ички бир эхтиёжга монанд огоҳлик ҳамроҳимиз эканлиги зикр этмоқчи бўлганимиз сир-синоатларда мужассамдир.

Қалбларимизда чуқур жароҳат қолдирган феврал воқеаларини, муайян фурсат ўтиб, таҳлил этар эканмиз, у туйқисдан - томдан тараша тушган каби содир этилмаганлигига ишонч ҳосил қиламиз. Фақат «томда юрган ким, томдан туш» дейишга бироз ҳаяллаб қолганлигимиз учун шундай ҳол юз берганлигини энди-энди англаб турибмиз. Бугун номлари лаънату қарғиш ила тилга олинаётган кимсаларни илгари ҳам эшитганлигимиз, уларнинг кабр-ҳаво остида қанот чиқариб осмонларда юрганлигини ҳам сезардик. Бироқ, энг ачинарлиси, улар яхшилик ва ёмонлик ўртасида - аросат ичра қолган айрим тажрибасиз, ишонувчан ва иродасиз ёшларни йўлдан уради, тўғрироғи, бу бузғунчилик шу қадар кўлам касб этади деб сира ўйламаган эдик.

Ҳаёт - энг катта муаллим, деб бежиз айтмайдилар. Ҳар қандай ношуднинг ҳам ақлини киргизиб қўядиган доно устоз у. Мадомики, инсон дунёга бир мартагина келар экан, ҳар бир қилган яхшилигу ёмонлиги учун охир оқибатда жавоб беришлик бор экан, ўзгача ҳол бўлиши мумкинми ахир! Бинобарин, ким бировни алдаса, аввалбоши ўзини алдаган бўлиб чиқади, ким бировнинг дилини оғритса, алалхусус, бир кун келиб ўзи шу оғриққа мубтало бўлур. Буни ҳаёт дейдилар, қайтар дунё деганлари асли шу.

Туманимизда салкам эллик минг аҳоли яшайди. Аксарияти ёшлар. Ўнта бўлса ўрни, қирқта бўлса қилиғи бошқа, деганларидек ҳар кимнинг ўзига яраша қизиқиши, орзу-ҳаваси бор. Лекин, табиийки, бу қизиғиш ва орзу-умидлар ўз-ўзидан рўёбга чиқмайди. Йўл-йўлакай кўплаб тўсиқлардан ошиб ўтишга тўғри келади. Ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган оғир синов бу. Ана шундай аснотларда катталарнинг мададида, йўл-йўриғи ва қўллаб-қувватлаши асқотади. Бу кўмак қанчалик таъсирчан бўлса, шунчалик самара беради. Ёки аксинча...

Ҳокимиятга кўзда ёши билан бир аёл кириб келди. Маълум бўлишича, ўғли диний ақидапарастларнинг қутқусига учиб, нафақат укалари, ҳатто отасига ҳам аллақандай қуракда турмайдиган даъватлар қиладиган бўлиб қолибди. Табиийки, бу хонадонда қайнамоққа бошлаган қозондан чиқаётган бўй қўни-қўшни, маҳалла-кўйни ҳам безовта қилиб, норозиликка сабаб бўлган. Таънадашномлар айтилган. «Ўғлинг қамоқда чириб кетади», деган таҳдидларни эшитиб, онаизор ковушини қўлга олиб, «наҳотки болагинамдан айрилиб қолсам» деб чопиб келаверган экан. Президентимизнинг «биз кечиримли халқмиз, хатосини бўйнига олиб узр сўраб келганларнинг гуноҳидан ўтамиз», деган сўзларини эслатдик. Йигит билан суҳбатлашиш асносида шу нарса маълум бўлдики, уни йўлдан урганлар аввалига яхши гапириб, ўзларини фақат динга ўргатувчилар дея мусичадек беозор тутганлар сўнг тумшуғидан қон томиб турган калхат қиёфасига кириб, керак бўлса, жисмонан йўқ қилиш билан қўрқитганлар. Ҳам руҳан, ҳам жисмонан тўрга тушган шўрлик йигит уларнинг измидан чиқолмай қолган. Ҳатто падари бузруквориға терслик қилишгача етиб борган.

Фуқароларнинг ўзаро бир-бирини назорат қилиши жиноятни бартараф этади, деган эди буюк француз адиби Онаре де Бальзак. Беихтиёр ўзимизнинг «бир болага етти қўшни ота-она» деган ҳикматимиз ёдга тушади. Яхшики, бобокалонларимиздан то бизгача етиб келган бебаҳо хазина - каттага хурмат, кичикка иззат сақланиб келаётгани. Ёши улуғ одамни кўрганда салом бериб ўтишлик, кичиклар ўзаро сан-манга бориб туришган бўлса, хой, сенларга нима бўлди, дея панд-насиҳат қилишни бурч билишлик шулар жумласидандир. Феврал воқеалари эса бизни янада сергаклаштирди. Ён-атрофга илгаригидан-да хушёррок нигоҳ ташлашга ўргатди.

«Шодлик» қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Кундуз Хўжабекованинг бугун қўли-қўлига тегмайди. Одатий юмушлар қаторига яна аллақанчаси қўшилди. Қишлоқ анча гавжум - қарийб 4,5 минг аҳоли яшайди. Ҳар бир хонадон ўзича бир дунё. Гоҳ у, гоҳ бу ташвиш билан мурожаат қилишади. Бировига енг, бировига этак бўлишга тўғри келади баъзан. Айниқса, кейинги пайтда иш кўпайиб кетди. Фаолларни ёнига олиб уйма-уй юриб, оёғи тойган ёшлар бўлса, дарҳол рўйхатга олинди, ҳар бири билан алоҳида-алоҳида суҳбатлар уюштирилди. Таълим-тарбиявий ишларнинг бўшашиб кетганлигини истисно қилмаган ҳолда бекорчи ёшларни фойдали меҳнатга жалб қилишга, қизиқишлар бўйича йўналтиришга эътибор кучайтирилди. Қарангки, натижаси ҳам кўзга ташлана қолди. Боз устига клублар ишининг жонланиши, унча-бунча қаровсиз ҳолда қолган кутубхона ва қироатхона эшикларининг каттароқ очилиши ўз ижобий самарасини берди.

Барча кўргилик бекорчиликдан сув ичишини ҳаммамиз яхши биламиз. Ҳар чоракда туманда Меҳнат биржаси билан ҳамкорликда «Бўш ўринлар ярмаркаси» ўтказиш анъана тусини олганлиги ҳам шу боис. Бунда хотин-қизлар қўмитаси ва «Камолот» жамғармаси туман бўлимининг ташаббускорлигига айниқса кўп нарса боғлиқ. Умуман давр биздан бу борадаги фаолиятимизни янада кенгроқ кўламга кўчиришликни тақозо этмоқда. Шундай қилишимиз лозимки, одамлар ишини, ўқишини ва машғулотини қизғанадиган бўлиб қолсин. Бунда бизга хусусийлаштириш жараёни туфайли очилган имкониятлар ёрдамга келиши мумкин. Кейинги йилларда туманимизда очилган ва яқин ойларда ишга туширилиши режалаштирилаётган кичик корхоналар яқин фурсатда долзарб бу муаммо ечимини топишидан далолат бермоқда.

Бола-бошидан. Элюртга садоқат, ватанпарварлик ва ўзи яшаб турган заминга меҳр-муҳаббат туйғулари болаликдан шаклланмоғи даркор. Болалар боғчалари ва таълим ўчоқларида ўтказилган ҳар бир кун келажаги буюк авлоднинг бойлигига айланишига эришсаккина, олдимизга қўйилган мақсадга эришамиз. Шу кеча-кундузда туман марказида жойлашган болалар ва ўсмирлар спорт мактабини янги бинога кўчириш ишлари ниҳоясига етмоқда. Кези келганда ҳомийларимизнинг саховати туфайли Жиззах вилояти Баландчақир қишлоғида жойлашган «Оқ олтин» оромгоҳимизда 165 нафар ўқувчи мазмунли ҳордиқ чиқармоқда. Барча йўлланмалар хўжаликлар ҳисобилан бепул тақдим этилганлигини алоҳида таъкидлашни истардим.

Ҳадемай давлатга ғалла топшириш режасини бажарамиз. Ғўза ривожи ҳам чаккимас. Куни кеча дала айланиб юрганимизда, бир йигит ёнимизга келиб салом берди-да, кечирим сўради. Аввалига хайрон бўлдик. Маълум бўлишича, у ҳам тавба-тазарру қилганлардан экан. «Энди кўзим очилди. Бахтимни меҳнатдан, эл-юртга хизмат қилиш билан топишга аҳд қилдим» деди у энтикиб. Беихтиёр мени ҳам ҳаяжон босди. Саъй-ҳаракатларимиз зое кетмаганлигидан, чўлнинг олтин сандиғини очаётганлар сафи тобора кенгайиб бораётганлигидан беадад қувондим.

**Олимжон МИРҲАБИБОВ,
Оқолтин тумани ҳокими.**

1999 йил - Аёллар йили

«Аёл ва жамият» танловига

СОҒЛОМ АВЛОД - БАХТЛИ КЕЛАЖАК

Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш учун вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари, мутасадди раҳбарлар, мутахассислар жиддий бош қотира бошлашгани сир эмас. Зотан, оналар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатиш сифатини тубдан яхшиламасдан, хизмат турлари сонини, замонавий тиббий асбоб-ускуналарни кескин кўпайтирмасдан туриб асосий мақсад - соғлом авлодни вояга етказишга эришиб бўлмайди. Қайд этиш жоизки, бу борада ибратли ишлар амалга оширилди. Қуйида ана шулар ҳақида гап боради.

Тошкент шаҳар пренаталь маркази яқиндагина ташкил этилганига қарамасдан эл эътирофига сазовор бўлди. Бунинг сабаби нимада?

Биринчидан, ҳомиладор аёл ва туғилажак чақалоқнинг соғлом дунёга келишини назорат қиладиган ушбу марказда она ва болаликни муҳофаза этувчи барча замонавий техника, мутахассислар фаолият кўрсатмоқда.

Иккинчидан, бўлажак оналар билан туғруқ ҳолатигача бўлган жараёнда маълум психологик тушунтириш ишлари олиб борилади. Бу тадбирнинг натижаси ўлароқ ҳомиладорлар дарддан енгил фориғ бўладилар.

Учинчидан, энг асосийси - она ўз чақалоғи билан доим бир хонада бўлади. Махсус каравотдаги фарзанди билан хоҳлаган пайтида мулоқотга киришиши мумкин. Бу тадбир ўз-ўзидан она-боланинг бир-бирига меҳрини оширади, боласидан кўнгли тўқ аёлнинг тез кучқувватга киришига имкон яратади. Янаям муҳимроғи, бола фақат ўз онаси сутидан баҳраманд бўлишига замин яратилган.

Ушбу марказ ҳозирданоқ жаҳонга юз тутмоқда. Италиядан ташриф буюрган бир гуруҳ юқори малакали шифокорлар марказ иши билан танишар эканлар, ҳайратларини яшира олмадилар. Италия давлати пренаталь марказини махсус медал билан мукофотлади. Юз марта эшитгандан бир марта кўрган афзал деганларидек, шу ерда даволанган Собир Раҳимов туманилик Матлуба Пўлатованинг фикри билан қизиқиб кўрдик.

- «Фарзандим операция йўли билан дунёга келди. Ҳозир иккимизнинг ҳам соғлиғимиз яхши. Зарур бўлган барча дори-дармонлар билан таъминлашди. Биронта дорини ўз ҳисобимиздан сотиб олганимиз йўқ. Бош шифокор Улуғбек Нурматовдан тортиб оддий ҳамшираларгача - ҳаммасига минг раҳмат, дейман.»

Шуни мамнуният билан уқтириб ўтиш лозимки, республикамиз мустақилликка эришгач давлатимиз, ҳукуматимиз оналик ва болаликни муҳофаза этиш, соғлом авлодни камол топтириш масалаларини давлат миқёси даражасига кўтарди. Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ этиш давлат дастури тўғрисида республика Президентининг Фармони эълон қилинди. «Эл соғлиғи - юрт бойлиги» шиори дастуруламал сифатида мамлакат ҳаётига тобора сингиб бормоқда. Ушбу фикрни Ўзбекистон Республикаси аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қўмитаси ҳамда республика «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси раиси Гулнора Йўлдошева далиллар билан тасдиқлаши мумкин: «Яқин келгусида ҳомиладор аёллар соғлом фарзанд кўриши ҳамда ногирон болалар туғилишини кескин камайтириш учун улар махсус марказлар кўригидан ўтадилар. «Она ва бола скрининги» деб аталувчи бундай марказлар сони беш йил ичида 9 тага етади. Ҳозир шундай марказлардан биринчиси Нукус шаҳрида фаолият кўрсатаётир. Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 1 апрелдаги 140-сонли қарорига асосан «Она ва бола скрининги» давлат дастури қабул қилинди. Унда кўзда тутилишича, жумладан, ҳар бир вилоятда энг замонавий тиббиёт асбоблари ва аппаратлари билан жиҳозланган махсус «Мерседес-Бенц» автомашиналари хизмати жорий этилади.

> ***Республикамизда ёш авлод саломатлиги ҳақида қайғуриш давлат сиёсатига айланди. Бу ҳаммамиздан ва ҳар биримиздан оналар ва болалар саломатлиги ҳақида кўпроқ ўйлашни, кўпроқ ишлашни тақозо этади. Шу боисдан ҳам оналар ва болаларга кўрсатиладиган тиббий хизмат сифатини тубдан яхшилаш, хизмат турлари сонини кескин кўпайтириш лозим.***
>
> **Ислом КАРИМОВ.**

У таркибида педиатр, гинеколог, терапевт ва ҳамширадан иборат гуруҳ билан йўлга чиқади. Энг муҳими, бундай гуруҳлар вилоятларнинг олис ҳудудларидаги қишлоқлар аҳолисига амалий ёрдам кўрсатади. Барча аҳолини тиббий кўрикдан ўтказиб, лозим топилганлари тегишли шифохоналарга жойлаштирилади. Ушбу тадбирлар ижроси «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармасининг тиббиёт ижтимоий марказлари мутахассислари томонидан назорат қилиниб, зарур ҳолларда амалий кўмак бериб борилади. Амалдаги йил охиригача «Она ва бола скрининги» Тошкент ва Андижон вилоятларида ишга тушиши режалаштирилган».

Республика скрипинг маркази раҳбари Леонид Исаковнинг изоҳ беришича, эндиликда ҳомиладор аёллардаги паталогияни барвақт аниқлаш имконияти туғилди. Яъни, масалан, ҳомила 8 ҳафталик бўлганида она венасидан қон олиниб, текшириб кўриш йўли билан бўлғуси чақалоқнинг ҳақиқий соғлиғи аниқланади. Агар унда ногиронлик белгилари бўлса ота-онанинг хоҳишига кўра аборт қилинади ёки аксинча дунёга келган ногирон болани соғломлаштириш учун барча имкониятлар ишга солинади.

Республика соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Аҳрор Ёрқуловнинг шоҳидлик беришича, «Она ва бола скрининги» дастури доирасида хорижий давлатлар билан ҳамкорлик риштлари уланмоқда. Жумладан, Финляндиянинг «Валлак» концерни, АҚШнинг «Бристол Майерс сквибб» компанияси келишилган битимга кўра 1,2 миллион АҚШ доллари ҳажмида диагностика аппаратлари, техника воситаларини етказиб беради. Республика давлат бюджетидан эса шу давр мобайнида 4,41 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратилиши керак.

Хизмат тақозоси билан республика педиатрия илмий текшириш институти директори муовини, тиббиёт фанлари номзоди Меҳмон Аҳмедов билан суҳбатлашиб қолдик. Унинг айтишича, бу ерда 275 нафар бемор даволанади. Улардан 40 нафари ҳомиладор аёллар бўлса, қолгани ёш болалардир. Шифохона асосан ошқозон-ичак ва гепатит касалликларига чалинганларга мўлжалланган. Эътибор беринг-а: 275 беморга 750 нафар мутахассис-у ҳамшира хизмат қилар, бошқа шифохоналардан фарқи - иссиқ овқатлар беморларга бепул тарқатилар экан. Яна намунавий жиҳати шуки, шифохонанинг дори-дармонлар билан таъминланиш даражаси 80 фоизни ташкил этаркан. Шу институтда жарроҳлар аралашуви билан фарзанд кўрган Чилонзор туманининг 5-мавзесида яшовчи Елена Аскованинг таъкидлашича, операциялар ва дори-дармонлар учун ҳам ҳеч ким пул сўрамаган.

Биз пайтини топиб бу ерда аҳоли талаб-эҳтиёжини тўлароқ қондириш учун барча имкониятлардан фойдаланилаётганлиги сабабини сўрадик.

- Бизнинг институт айнан Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳомийлиги ва алоҳида назоратида бўлгани учун ҳам барча шароитлар яратилган, - дейди М.Аҳмедов.

Бундай эътироф олқишга лойиқ, албатта. Лекин ўрни келганда ҳамма шифохоналарни ҳам «ҳомийлик ва алоҳида назорат остига олиш» мушкул масала эканлигини очиқ айтиш лозим. Яширишнинг нима зарурати бор - давлатимиз жамият ҳаётининг барча жабҳаларини қамраб олган, инсоннинг маънавий, ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий манфаатларини ҳимоя қиладиган қонунлар мажмуасини яратди. Йўлбошчимиз Ислом Каримов уқтирганларидек, «...Аёллар манфаатини таъминловчи махсус Дастур қабул этилди. Дастурда кўзда тутилган барча тадбирлар сўзсиз бажарилиши керак». Бироқ амалдаги қонунлар, беистисно бажарилиши шарт бўлган кўрсатма, йўл-йўриқлар ҳаммавақт ҳам амалийлик тусини олавермаслигини афсус-надомат билан тан олишимиз керак. Шу ўринда ота-боболаримиздан қолган «Дарахтнинг учи бекорга қимирламайди» деган мақолни эслатиб ўтиш ўринлидир. Унинг биз ёзаётган материалга бевосита алоқаси борлиги учун ҳам ёдга олдик. Чунончи, кўпчилик ўртасида «Фалончи операция учун жарроҳга фалон сўм узатибди», «Фалон шифохонада фалон касалликка тиғ теккизишдан олдин фистончига мунча сўм беришинг керак» деган миш-мишларда жон йўқ, деб ўйлайсизми.

- Ён қўшним - 70 ёшлардан ошган онахон тўсатдан шаҳар касалхонасига «тез ёрдам»да олиб кетилгани, олисдан яқинлари келгунча иложини қилиб ҳолидан хабар олиб турилса савобга қолинарди, деб қолишди,- дейди пойтахтнинг «Ишчилар шаҳарчаси»да яшовчи, педагог Сайдумар Муҳамадхўжаев.- Машина кира қилиб бир зумда етиб бордим. Меҳри ая юрак хасталиги хуружи билан реанимация бўлимига ётқизилган экан. Беморнинг кўнглини кўтардим. Бўлим мудиридан қандай дори-дармон зарур бўлаётганини сўраганимда, у олти хил дори номини ёзиб берди.

- Мана, шуларни топиб келсангиз қариянинг ҳаётини сақлаб қолишимиз мумкин.

Абдунаби МАННОПОВ,
Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ.

(Давоми бор.)

УМР ҚАЙТМАЙДИ

Умримиз ўтади оқар сув мисол,
Қушлар қайтар бир кун, умр қайтмайди.
Кетган ёзим қайтар, аёзим қайтар,
Баҳор қайтар, нечун, умр қайтмайди?

Гардуннинг ишига ақлим лол қолар,
Ўксик кўнгилга ҳеч нарса ботмайди.
Ер остига кирган қурт-қумурсқалар -
Қайтарлар бус-бутун, умр қайтмайди.

Саволлар бераман жавоб айтар деб,
Мен кутган жавобни ҳеч ким айтмайди.
Ҳар шом кетган қуёш тонгда қайтар-у,
Аммо не учундир умр қайтмайди.

Дунёда мардлар кўп ўз ватанини,
Ўлса-ўлар, аммо пулга сотмайди.
Бир парча ер учун берар жонини,
Чиққан жон қайтмайди, умр қайтмайди.

Инсонга кўп нарса кераклиги рост,
Ҳеч ким керагини ортга отмайди.
Бу дунёда яша инсонларга хос,
Одамийлик қайтар, умр қайтмайди.

Зебунисо БОЛТАЕВА.

УЗОҚНИ ЯҚИН ҚИЛИБ

Узоқни яқин қилиб, бир зумда исталган жойга қўнғироқ қилиб ҳожатингизни чиқаришда 1991 йили ташкил этилган «Ўздунробита» Ўзбек-Америка қўшма корхонасининг муносиб ўрни бор. Республикамизнинг 900 дан зиёд шаҳарларида уяли алоқалар ҳамда барча вилоятларда «Ўздунробита»нинг 15 та қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда.

«Ўздунробита» тасарруфида ташкил этилган ўқув марказида мазкур соҳада ишлашни ихтиёр этганлар сабоқ ва кўникма оладилар.

Суратда: операторлар Гўзал Орипова, Алмира Аюнина ва Шаҳло Ҳошимовалар.
Р.ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган сурат.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯДАН ИЖТИМОИЙ ФАОЛЛИККА

Ҳаётимиз гуллари аёллар мустақил Ўзбекистонимизда алоҳида эъзозда. Хўш, жойларда Аёллар дастури асосида ишлаб чиқилган тадбирлар қандай бажарилмоқда? Ана шу саволга жавоб излаб, Иштихон туманидаги Абдулла Бердиқулов номли жамоа хўжалигида бўлдик. Мазкур хўжалик деҳқонлари соҳалар бўйича юксалишга эришмоқдалар. Бу йил гектаридан ўртача 60 центнердан ғалла ҳосили олинди. Шуни айтиш керакки, хўжалик ғаллакорлари бу йил Франциядан келтирилган «Готик» навли арпа, «Трибор» навли буғдой етиштиришни тажриба тариқасида кичик майдонда синаб кўришди. Бу йил буғдой ҳосилдорлиги 66 центнерни ташкил этди. Демоқчимизки, кейинги икки йилда хўжалик иқтисодиёти анча юксалди. Шунинг эвазига олинган даромад ҳисобига ижтимоий соҳани ривожлантиришга киришилди. Хусусан, хўжалик ҳудудида иккита болалар боғчаси тўла қувват билан ишлай бошлади. Замонавий лойиҳага асосланган мактаб биноси қурилиши тугалланмоқда. Қишлоқ тиббиёт маскани энг замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Бу ерда шифокорлар қишлоқ аёллари саломатлигини назорат қилиш бўйича режали иш олиб боришмоқда. Бундан ташқари иккита шийпон, бир неча бригадаларда мавсумий шийпонлар қурилиши бошлаб юборилган. Буларнинг ҳаммаси хўжалик маблағи ҳисобига қурилмоқда.

— Хўжалигимизда 800 нафарга яқин киши ишлайди. Уларнинг 40 фоизи хотин-қизлардир. Аёллар асосан пиллачилик, ғаллачилик ва ижтимоий соҳаларда меҳнат қилишади. Далада ишловчиларнинг дам олиш шароитини яхшилаш мақсадида мавжуд дала шийпонларини баҳордаёқ тўлиқ таъмирладик, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилди. Дала бошида иссиқ овқат, чой ва бошқа неъматлар таъминоти яхшиланди, - дейди хўжалик касаба уюшма қўмитаси раиси Эргаш Эрдонов. - Ҳамма қишлоқларимиз табиий газ, электр қуввати, тоза ичимлик суви билан таъминланган. Ўндан зиёд маиший хизмат масканлари ишлаб турибди. Меҳнаткашларни, айниқса ишловчи аёлларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида 1999 йил учун мўлжалланган жамоа шартномасига алоҳида бандлар киритдик. Шунга кўра хўжалик бошқаруви иш ҳақидан ва болалар нафақасидан олдинги йилларда йиғилиб қолган қарзларни ҳам тўлиқ тўлаб берди. Бундан ташқари самарали меҳнатни рағбатлантириш учун пиллачи аёлларга етиштирилган 1 кг. пилла учун 2 кг. дан ғалла берилди. Бошқа соҳалар учун ҳам шу каби қўшимча тўловлар белгиланди. Қисқаси, меҳнатдан манфаатдорлик ошмоқда.

Қишлоқларда яшовчи аёлларнинг ижтимоий-маданий шароитларини ўрганар эканмиз, хўжаликда ишловчи Ф.Муҳаммадиева, З.Саидова, С.Нарзуллаева, М.Қодирова, Ш.Расулова, Ҳ.Тожиева каби ўнлаб опа-сингилларнинг фикрига қулоқ тутдик. Уларнинг таъкидлашларича, кейинги вақтларда аёлларга муносабат ўзгариб, ғамхўрлик кучаймоқда. Иш ҳақига, мукофотга пул, маҳсулот берилмоқда. Хўжаликнинг Нурхон Усмонова бошлиқ бадиий ҳаваскорлари клубда, шийпонларда, қишлоқларда меҳнаткашларга хизмат кўрсатмоқда. Шунингдек, бу йил хўжаликка Тошкентдан ва Самарқанддан таниқли санъаткорлар бир неча бор таклиф этилди. Аёллар Имом Ал-Бухорий зиёратига бориши учун хўжалик томонидан автобус ажратилган. Ҳозиргача 200 нафардан зиёд хотин-қиз саёҳатга чиқди. Маҳаллаларда аёллар учун ўзаро турли кўрик-танловлар ўтказилиб, ғолибларга хўжалик бошқаруви ва касабақўм томонидан қимматбаҳо совғалар ҳадя этилмоқда.

— Қилинган ишлар билан мақтанавермайлик. Бизни ўйлантираётган масалалар ҳам бор, - дейди хўжалик бошқаруви раиси Б.Мансуров, - қишлоқларда маиший хизмат турларини кўпайтириш, қайта ишлаш корхоналари тизимини ривожлантириш керак. Бунинг учун лойиҳалар тайёрланган. Бу йилги ғалланинг даромади маблағ масаласини ҳал этади. Янги иш жойларининг 70 фоизи аёлларга мўлжалланган.

Р.ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

ХОРАЗМДА «ОИЛА» МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

Ўтган йилимизнинг «Оила йили» деб эълон қилиниши, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 2 февралдаги қарорига биноан республика «Оила» илмий-амалий Марказининг ташкил этилиши жамиятимизнинг асосий томири ҳисобланган оилаларнинг мустаҳкамлигини таъминлаш йўлидаги қутлуғ қадамдир. Бир йил давомида қатор вилоятларда Марказнинг бўлимлари очилди.

Яқинда Хоразм вилояти «Оила» марказининг очилишига бағишланган тантанали тақдимот йиғилиши бўлиб ўтди. Тантанага вилоят раҳбарлари, туман ҳокими муовинлари, хотин-қизлар қўмитаси раислари, жамоат ташкилоти вакиллари таклиф этилдилар. Тақдимот маросимида Республика «Оила» илмий-амалий Маркази директори, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Ойниса Мусурмонова нутқ сўзлади. У вилоят «Оила» илмий-амалий Маркази олдида турган вазифалар, уларни амалга ошириш йўл-йўриқлари ҳақида гапирди. Шундан сўнг сўзга чиққан Урганч тумани ижтимоий соҳа бўйича ҳоким ўринбосари И.Абдуллаев, Урганч Давлат Университети проректори Х.Бобожонов, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Х.Абдуллаев, «Соғлом авлод учун» жамғармаси раиси Ю.Қосимова, вилоят «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик Маркази раҳбари Г.Ибодуллаевалар сўзга чиқиб, вилоят «Оила» илмий-амалий Марказининг очилиши умум ишимизга катта ҳисса қўшади, деб ишонч билдирдилар.

Сардор УСМОНОВ.

ОНА СУТИ - ЯРАТГАННИНГ МЎЪЖИЗАСИ

Болаларни жисмонан ва руҳан баркамол қилиб ўстириш ҳар бир ота-онанинг эзгу орзуси ва бурчидир. Бола соғлигига эътиборни у туғилмасданоқ бошлашнинг аҳамияти каттадир.

Абу Али ибн Сино ўзининг «Тиббиёт қонунлари» асарида «Болани озиқлантиришда мумкин қадар онасининг сути билан боқиш керак, чунки она сути бола қорнида эканлиги вақтида истеъмол қиладиган овқат моддасига ўхшайди. Эмишнинг табиий муддати икки йилдир, ер юзидаги тирик мавжудот ҳаёти учун қуёш нури қанчалик зарур бўлса, ўсаётган бола учун она сути шунчалик зарур ҳисобланади. Она сути суюқ, енгил ҳазм бўладиган, етарли қувватга эга, табиий тайёр озуқадир» дейилади. Маълумки, бола дунёга келгач, она сийнасига талпинади. Чақалоқ ўз сезги аъзолари ёрдамида, фақат онанинг кўкрак сути ҳидини сезади. Она сути таркибида бола ҳаёти учун зарур бўлган ҳамма моддалар мавжуд. Чунончи, оқсил, ёғ, углевод ва минерал моддалар ҳар қандай сунъий ёки сигир сутидагига нисбатан ортиқ бўлади, ҳазм бўлиши, сурилиши осон бўлиб, катта афзалликларга эга. Олимларнинг таъкидлашича, она сути турли касалликларни чақирувчи вирус, микробларга қарши курашувчи омилларга бой бўлади ва болада иммунитет (касалликка қарши ҳимоя)нинг шаклланиши жараёнида қатнашади. Ундаги иммуноглобуминлар янги туғилган чақалоқни юқумли касалликлардан ҳимоя қилиб, оқсиллар эса болани аллергия ҳолатидан сақлайди.

Халқимиз удумларига кўра чақалоқ туғилган хонадонда 40 кун чилла сақланади. Она ва бола яшайдиган хонага бегона киритилмаган. Шу йўл билан уларнинг қувватга киришига имкон яратилган, нимжон таналарига бирор хасталик юқишининг олди олинган. Она то қувватга кириб, ўзини ўнглаб олгунча, унинг ёнида ё ўз онаси, ёки қайнонаси бирга яшаган. Ҳатто куёв йигит-отага ҳам бу хонада тунашга рухсат этилмаган.

Болаларни умуман ва айниқса гўдакларни боқиш жуда мураккаб ва масъулиятли иш бўлиб, улардаги кўпгина касалликларнинг кечиши ва оқибати кўп жиҳатдан овқатланиш хусусиятлари билан боғлиқ. Шу сабабли болани тўғри боқиш боланинг саломатлиги ва ҳаётини сақлашдаги энг муҳим ва самарали чоралардан бири ҳисобланади. Олимларнинг таъкидлашича, чақалоқ 6-10 ойлик бўлгунга қадар бир вақтда, бир меъёрда кўкрак сути билан эмизиб турилса, кейинги ойларда мева ва сабзавот шарбатлари, қўшимча овқатлар бериб борилса, унинг кейинчалик саломат бўлиши ва тўғри ривожланишини таъминлайди. Лекин кўкрак сутига қўшимча қуритилган сут талқони эритмалари, болаларнинг тайёр овқатига сигир сути, сув ёки бошқа ичимликлар билан бола озиғининг бойитилиши она сутининг камайишига сабаб бўлади. Сўрғичли идишларда болани озиқлантириш билан уни бутунлай кўкракдан айириб қўйиш мумкин. Булар кўкрак сутининг тортилишига олиб келади. Олимларнинг аниқлашича, эмизиш оналик пуштининг тикланишини тўхтатиб туради. Онанинг ҳайз кўриш жараёни муддатининг тикланишида боланинг кўкрак эмиш вақтлари оралиғи энг муҳим омил бўлиб ҳисобланади.

Олимларнинг кузатишларидан маълум бўлишича, она сути билан озиқланган бола мия фаолияти икки баробар тез тараққий этиб, ўз тенгқурлари орасида жисмонан бақувватлиги ва ақлан етуклиги билан ажралиб туради. Уларда жисмоний ривожланиш барвақт бошланиб, она сутидаги моддалар асаб тўқималарининг ўсишида ва ривожланишида қатнашиб, боланинг руҳий тетик ва ҳаётий қизиқувчан бўлиб ўсишига ёрдам беради. Шундай қилиб она сути бола учун фақат бебаҳо озуқа маҳсулотигина эмас, балки руҳий қувват, руҳий озуқа ва баркамоллик манбаи ҳамдир. Зеро ҳар гал гўдагини кўксига босган она оламжаҳон қувонади, боласининг оғзига кўкрак тутганда шундай бахтга мушарраф бўлганидан энтикиб, руҳан тетиклашади. Айни пайтда сути билан болага меҳр-муҳаббатини ҳам сингдиради. Она сути бола тарбиясида, яъни болада меҳр-оқибат, садоқат, поклик, инсоф, одамийлик каби ижобий фазилатларнинг шаклланишида асосий омил бўлиб хизмат қилади.

ЁШ ОИЛАЛАРГА ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР:

1. Балоғат ёшига етиб, турмуш қураётган сингил-қизларимиз кўкрак ва елка мушакларини қувватли қиладиган, сут безларида қон айланишини яхшилайдиган бадан-тарбия машқларни бажариб юришлари керак.

2. Ёшлигидан тўғри тарбия кўрган, мустақил ҳаётга тайёрланган, оналик бурчи ва шарафи ҳақида тушунчага эга бўлган қизлар ҳомиладорлик ва туғиш даврида чақалоқни боқиш ва ўстиришда қийналмайдилар.

3. Аёл киши ҳомиладорлик пайтида ўзини бола эмизишга тайёрлаши керак.

4. Ҳомиладор аёлларга аччиқ ва кўк чой, кофе ичиш мумкин эмас, чунки улардаги кофеин эфир мойлари ва бошқа турли моддалар аёл қорнидаги ҳомила қонига ўтиб, унинг организмига зарарли таъсир этиши мумкин.

5. Эмизикли аёлларга аччиқ чой, кофе ичиш тавсия этилмайди, чунки улар она сутини жуда қуюқлаштириб, сермой қилиб, камайтириб юборади.

6. Эмизикли аёллар сут безларини ниҳоятда тоза сақлашлари зарур. Чақалоқни эмизишдан олдин бир неча томчи сут билан кўкрак безларининг учини ювиб ташлаш керак.

7. Уч ёшгача бўлган болаларга чой, кофе ичириш мумкин эмас. 3-9 ёшли болаларга эса қайноқ сувга сут, асал ёки мураббо солиб ичириш тавсия этилади.

8. Эмизикли оналар учун ҳеч қандай махсус парҳез йўқ. Лекин уларнинг сути кўп ва тўйимли бўлиши учун ейиладиган озиқ-овқатлар таркибида оқсил, ёғ, углеводлар, минерал моддалар, микроэлементлар ва витаминлар икки баробар кўп бўлиши керак. Бунинг учун улар албатта сут ва сут маҳсулотлари, гўшт, тухум, балиқ, мева, сабзавот ва кўкатларни истеъмол қилишлари шарт. Лекин пиёз, саримсоқ, гармдори, хрен, мурч, карам, шолғом, узум, турп, тановвул қилишдан тийилишлари керак.

9. Эмизиш она сийнасининг серсут бўлишини таъминлайди. Бола она кўксини қанча тез-тез эмса, шунча кўп сут келиб, чақалоқ сутга тўяди ва она кўкрагини оғришдан сақлайди.

10. Ҳомиладор ва ёш боласи бор аёлларнинг спиртли ичимликлар ичиши, тамаки чекиши уларнинг сутини камайтирибгина қолмай, ўзларининг ва гўдакнинг саломатлигига ҳамда хулқига ҳам салбий таъсир этади.

Сафар МУҲАММАДИЕВ,
доцент.

ҲАР КИМ ЎЗИНИ ҲИМОЯ ҚИЛА БИЛСИН

Жамиятимиз кишиларининг билимлари янада чуқур ва мукаммал бўлиши учун ҳуқуқий билимларни такомилга етказиш зарур эканлигини ҳаёт кўрсатиб турибди. Шу боис, ушбу масалалар юзасидан мухбиримиз Тошкент давлат юридик институти қошидаги ҳуқуқий тарғибот ва маърифат Маркази директорининг ўринбосари, юридик фанлари доктори, профессор Жуманазар ХОЛМҲМИНОВ билан суҳбатда бўлди.

— Ўзбекистон ҳукумати, Президентимиз аҳолининг маънавий дунёси юксак бўлишида ҳуқуқий билимларнинг аҳамиятига алоҳида эътибор бермоқдалар. Бунга Президентимизнинг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида»ги 1997 йил, 1791 сонли Фармонини мисол қилиб келтириш ўринли бўлади. Шу Фармон асосида Вазирлар Маҳкамасининг «Ҳуқуқий маърифат тарғиботи Марказини ташкил қилиш ва ҳуқуқий адабиётларни аҳолига етказиб беришни йўлга қўйиш тўғрисида»ги қарори бўйича биз меҳнат қилаётган Марказ ташкил этилди.

Ўрта мактабларнинг юқори синфларида ҳозир амалда бўлган «Давлат ва ҳуқуқ асослари» дарслиги ўтилмоқда. Бу дарсликка давр талабидан ёндошадиган бўлсак, унга бирмунча ўзгартиришлар киритилиши зарур бўлиб қолади.

Биринчидан, оилада ҳаётий кўникмаларни ўргатиб бориш жараёнида «Бу ишинг яхши, бундай ишни қилмаган яхши эди», каби гапларда ҳам болага ҳуқуқий билимлар сингдириб борилади. Ана шундай бўлгач, ота-оналарнинг ҳам ҳуқуқий билимларни билишлари талаб этилади. Катталар билимини ошириш учун эса газеталар, телевидение, радиоэшиттиришлардан янада унумлироқ фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Бунда газетада чиқадиган ҳуқуқий мавзудаги мақолалар, телекўрсатувлар мунтазам бир мақсад сари йўналган бўлишлиги айни муддаодир.

Мактабларда ҳуқуқий таълимни юқори синфлардан эмас, балки тўртинчи синфдан бошлаб олиб боришни таклиф қилган бўлардим. Бунга дастурлар «Давлат ва ҳуқуқ асослари», «Фуқаролик кодекси», «Ер кодекси», «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарув органлари ҳақида»ги Қонунларга қўшимча «Оила ҳуқуқи», «Меҳнат ҳуқуқи» каби бўлимларини ҳам сингдириб юбориш керак.

— Жуманазар Тоштемирович, мактабларда ҳуқуқий билимларни одатда тарих ўқитувчилари ўтадилар. Бунда таълим сифатининг даражаси қандай бўлади?

— Албатта, ҳар бир соҳанинг ўз эгаси, мутахассиси бўлади. Мактабларда ёшларга билим беришда ҳуқуқшуносларнинг иштирок этиши ҳуқуқий таълимнинг самарадорлигини оширади. Умуман, маориф тизимида педагог-юристларнинг дарс ўтиши мақсадга мувофиқдир.

Қишлоқ мактабларида дарс соати етмай қолган ўқитувчиларга ҳуқуқий таълим бериш топширилмоқда. Натижада фарзандларимиз ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишни билмайдилар. Айтайлик, қиз бола ўрта мактабни битириб, оилали бўлди. Битта фарзанд билан оиласи бузилди. Ўз фуқаролик, оналик ҳуқуқини, қандай ва қайси идорадан талаб қилишни, боласи учун алимент тўлаттиришни билолмайди. Уни ота-она ёки бирон қариндоши идорама идора етаклаб юради. Ахир, ҳаётимиз, фаолиятимиз, ҳамма ҳаракатларимиз маълум, белгиланган қонунлар асосида амалга ошириладику. Ҳозирги кунларда маҳалла идораларига, маҳалла оқсоқоли ва фаолларига жуда катта имтиёзлар, ҳуқуқлар, имкониятлар бериб қўйилган. Ҳатто айрим катта ёшдаги тажрибали кишиларимиз ҳам ишхонада «Ишдан бўшадинг, кетавер», деса индамай жўнаб қолишади. Ишдан бўшатиш ҳам маълум қонунлар асосида олиб борилади. Ана шундай воқеалар бўлмаслиги учун ўрта таълим мактабларида ҳуқуқий билимлар тўртинчи синфдан бошлаб ўтилса, дарс соатлари кўпайтирилса, ҳар ҳолда, ҳуқуқий билимлар мустаҳкамланади. Албатта, бунинг учун мукаммал, чуқур билим бера оладиган махсус дарсликларга эга бўлишимиз лозим. Марказимизда ана шундай хайрли ишга тайёр малакали мутахассислар бор, биз ҳамкорлик қилишга доим тайёрмиз.

Темур ҲАЙДАРОВ
суҳбатлашди.

«ИШОНЧ»НИНГ ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ

БИЗДАН СЎРАБСИЗ

Саволларингизга Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмалари Марказий қўмитаси меҳнат ҳуқуқлари Бош нозири Карим Мухторов жавоб беради.

САВОЛ: Меҳнат шароити ноқулай ва алоҳида тусга эга бўлган ишлар учун бериладиган қўшимча таътиллар ҳақида маълумот берсангиз?

А.Ибрагимова, Фарғона вилояти СЭС ходими.

ЖАВОБ: 1996 йилнинг 1 апрелидан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг амалга киритилиши муносабати билан меҳнат шароити ноқулай ва алоҳида тусга эга бўлган ишлар учун бериладиган қўшимча таътиллар рўйхати бекор қилинган.

Меҳнат кодексининг 137-моддасига мувофиқ корхоналарда қўшимча таътил олиш ҳуқуқини берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати, таътилларнинг муддати, уларни бериш тартиби ва шартлари тармоқ келишувлари, жамоа шартномаси билан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва Соғлиқни сақлаш вазирликлари томонидан тасдиқланган, (аттестация) меҳнат шароитларини баҳолаш услубиёти асосида белгиланган. Лекин, молиявий сабабларга кўра республикамиз миқёсида ҳали бирон-бир тиббиёт муассасаларида меҳнат шароитларини баҳолаш услубиёти ўтказилган эмас.

Эслатиб ўтиш зарурки, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси ўртасида 1999-2000 йилларга мўлжаллаб, 1999 йил 23 апрелда қабул қилинган Битимда ишчи ўринлари аттестациядан ўтгунга қадар соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларининг олдинги (1996 йил 1 апрелга қадар кўрсатилган) ҳар йиллик меҳнат таътилларнинг умумий давомийлиги сақланиб қолишлиги кўрсатиб ўтилган. Юқорида кўрсатиб ўтилган ҳужжатларга асосланиб, ҳар бир муассасада жамоа шартномасида қўшимча йиллик таътилларнинг муддати, кўрсатилиши мумкин (йиллик асосий таътил ўн беш иш кунини ташкил қилади).

САВОЛ: Қишлоқ жойларда ҳам яшаб, ҳам ишлаётган тиббиёт ходимларининг хоналарни иситишда имтиёзлардан фойдаланишдаги янги қоидалари ҳақида тушунча берсангиз.

У.Қолиев,
С.Худойберганов ва бошқалар,
Қорақалпоғистон республикаси, Нукус тумани.

ЖАВОБ: Ҳозир ҳам амалда бўлган 1988 йилдаги 392-сонли қарорга мувофиқ аҳолиси икки мингдан ортиқ бўлган қишлоқ жойда ва шаҳар типидаги пасёлкаларда ҳам яшаб, ҳам ишлайдиган тиббиёт ходимларига ва улар билан бирга яшовчи оила аъзоларига яшаётган хоналарини иситишдан бепул фойдаланиш ҳуқуқи берилган, бу ҳуқуқдан 1999 йил 1 январгача фойдаланиб келинган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 31 декабрдаги 541-сонли қарори билан 1999 йил учун газдан фойдаланишда имтиёзлардан фойдаланиладиган ҳар бир шахсни имтиёзли тариф меъёри тасдиқланди. Бу меъёрга асосан имтиёздан фойдаланган ҳар бир шахснинг иситиладиган яшаш жойининг 40 метр кв майдони ҳисобидан Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятлари учун бир ойлиги 240м3, бир йиллиги 2880м3, бошқа вилоятлар ва Тошкент шаҳри учун бир ойлиги 220м3, бир йиллиги 2640м3 дан ҳақ олинмайди.

Кўрсатиб ўтилган меъёрлардан ортиғига умумий таъриф асосида ҳақ тўланади.

Саволларингизга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши меҳнат ҳуқуқлари Бош нозири Ҳамидулла Премкулов жавоб беради.

САВОЛ: 1. Касаба уюшма Қўмитасининг муҳрида Ўзбекистон Республикаси герби қўйилиши тўғрими ёки қўйилмаслиги керакми?

2. Юқорида Касаба уюшма органларининг раёсат мажлислари, пленумлари шанба дам олиш кунлари ўтказилиши қонуниймми?

3. Касаба уюшмаси аъзолик бадалларининг ажратмаси, жамоа шартномаси қабул қилиш вақтида ҳал қилиб олинган бўлса ҳам, юқори касаба уюшма органларининг топшириғи бўйича ажратилиши лозимми?

4. Йил охирига келиб, кечиктирилган аризалар, кейинги йилда бажарилиши шарт. Ариза ва шикоятлар ҳисоботида у ўз аксини топмаслиги тўғрими, қайсики, бажарилмай қолган аризалар кейинги йил бажарилганда ҳисоботда кўрсатилмаслиги керакми?

Бахрулла Абдуллаев, Ғиждувон шаҳри С.Ёдгоров кўчаси 75 уй.

ЖАВОБ: 1. Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикаси давлат герби тўғрисида»ги қонунининг 4-моддаси 3-бандида давлат герби қайси муассаса, корхона ва ташкилотларнинг муҳр ва бланкаларида акс эттирилиши кўрсатилган. Унга биноан: Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва унинг Раёсатининг, Қўмиталари, Ҳайъати ва Котибиятининг, Вазирлар Маҳкамасининг, Ўзбекистон Республикасининг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасаларининг, Ўзбекистон Республикасининг Вазирликлари ва Давлат Қўмиталарининг, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги бошқа органларнинг, Ўзбекистон Республикаси судларининг, халқ депутатлари сайлов комиссиясининг, Ўзбекистон Республикаси Прокуратура органларининг, маҳаллий ва бошқарув органларининг, Давлат нотариал идораларининг, Ўзбекистон Республикаси Банк муассасалари ва ташкилотларининг, шунингдек, республика ва маҳаллий корхона, ташкилот ва муассасаларининг муҳр ва бланкаларида давлат герби акс эттирилиши мумкин.

2. Ўзбекистон Республикаси «Ўзбекистон Республикасида жамоа бирлашмалари ҳақида»ги қонунининг 5-моддаси, 4-бандида кўрсатилишича жамоа бирлашмаларининг, сиёсий партияларининг фаолиятлари асосан иш вақтидан ташқари вақтда амалга оширилади.

3. Касаба уюшмаларига аъзолик бадалларининг ажратмаси уларнинг уставларига биноан ҳал этилади. Масалан: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерация кенгаши шу кенгашга бирлашган касаба уюшмаларининг уставига биноан шу йил март ойида бўлиб ўтган навбатдаги кенгаш йиғилишида касаба уюшмалари тизимида янги молиявий сиёсат белгилади. Унга биноан, аввалдан жорий этилган ажратманинг тартиби бир мунча ўзгарган бўлиб, бошланғич касаба уюшмалари қўмиталарининг ихтиёрида умумий бадаллар миқдорининг 50 фоизигача қолдирилиши мумкинлиги белгилаб қўйилди. Бу қарор устав доирасида қабул қилинганлиги учун у тўла юридик кучга эгадир.

4. Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг мурожаатлари ҳақида»ги қонунга биноан ариза шикоят ва мурожаатлари, агар уларни текширишга зарурат бўлмаса 15 кун ичида, агар бундай зарурат бўлган тақдирда узоғи билан бир ой ичида кўриб чиқилиши ва натижаси ҳақида муаллиф (муаллифлар)га жавоб берилиши шарт.

Ҳисобот масаласига келсак, ариза қайси вақтда кўрилган бўлса, ўша давр ҳисоботида акс эттирилади.

Касаба уюшмалари инсон ҳақ-ҳуқуқининг устувор ҳимоячиси. Энг оммавий ташкилот фаоллари одамлар орасида, ҳаёт қайнаган жойда тез-тез бўлиб кўпни қизиқтирган масалалар юзасидан тушунчалар беришмоқда, муаммоларни ҳал этишга баҳоли қудрат ҳисса қўшишмоқда.

Суратда: Касаба уюшмалари Қашқадарё вилоят кенгаши раиси Эсонбой Ражабов Қарши туманидаги «Ўзбекистон мустақиллиги» жамоа ширкат хўжалиги пудратчилари даврасида.

Шавкат СУЛТОНОВ олган сурат.

ОМБУДСМАНЛАРНИНГ ХАЛҚАРО УЧРАШУВИ

Ўзбекистоннинг эшиклари бутун жаҳонга очиқ бўлиб, мамлакатимиз ҳозир дунёда юз бераётган демократик жараёнларга кўмаклашишга тайёр. Барча яхши нарсаларни бошқалар билан баҳам кўриш, муҳтожларга ёрдам бериш, яхши қўшничилик халқимизнинг анъанаси бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Шунинг учун ҳам мамлакатимизнинг расмий органлари ЕХҲТ миссияси ҳамда Тожикистон давлат тузилмаларининг «Тожикистонда инсон ҳуқуқларини янада ривожлантириш, омбудсман институтининг тутган ўрни ва фаолияти» мавзусида давра суҳбатида иштирок этиш ҳақидаги таклифига бажонидил рози бўлди.

Европа ва Осиёнинг бир қанча мамлакатлари омбудсманлари иштирок этган давра суҳбатида барча иштирокчилар бу соҳада иш юритаётган турли минтақаларнинг қимматли тажрибасидан фойдаланиш имконига эга бўлди.

Давра суҳбати жараёнида Норвегия, Словения, Польша омбудсманлари «Омбудсман институтининг инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро тажрибаси» масаласида ахборот бериб, омбудсманни шакллантириш тартиби, унинг асосий вазифалари, таркиби ва мустақиллик кафолатлари, фаолиятининг устувор йўналишлари ҳамда давлат органлари билан ўзаро муносабатни қонуний асосда бошқариш, омбудсманларнинг фуқаролар шикояти ва аризаларини кўриб чиқиш жараёнини таъминлаш, омбудсманнинг ноҳукумат ташкилотлари ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлиги механизмлари, бу институтнинг ташкилий, техникавий ва молиявий соҳалари ҳақида гапириб бердилар.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳақидаги Қонуни - Ўзбекистон Республикаси Омбудсмани фаолиятининг ҳуқуқий асоси» мавзусидаги мунозара учрашув қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди. Мунозара чоғида мамлакатимиздаги демократик янгиланишлар ҳақида, Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил фаолияти, унинг инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро ташкилотлар ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ўзаро ҳамкорлиги ҳақида батафсил ахборот берилди.

Давра суҳбатида иштирок этиш қўшни республика билан парламентлараро алоқаларни мустаҳкамлашда, унга инсон ҳуқуқлари бўйича институт фаолиятини йўлга қўйишда кўмаклашишда ўзининг ижобий натижасини берди.

(ЎзА)

БИРОВГА АЙТСАНГ...

деганидан қўрқманг, милицияга хабар қилинг

Тасаввур қилинг: тинчгина ўтирган пайтингиз кўққисдан уйингизга бировлар бостириб кириб, борингизни тортиб олиб кетса... Ёки хотиржам савдо-сотиқ қилаётганингизда юзларига ниқоб кийган кишилар ваҳима билан келишиб Сиздан пул талаб қила бошлашса... Нокаслардан яратганнинг ўзи асрасин. Минг афсуски, айрим нотавон, бировлар ҳисобига кун кечиришни одат қилган кимсалар бу сингари паст одатнинг этагидан тутишиб, номақулгарчилик қилишмоқда. Бироқ кўп ўтмай «тузоққа» илиниб, эл-юрт ўртасида шарманда бўлишмоқда.

Бундан икки-уч ҳафта бурун Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек тумани Доғистон кўчасидаги 68 уйнинг ертўласида жойлашган.

«Камалак глобус» тижорат дўконига икки номаълум шахс бостириб кириб, у ердаги сотувчилар - Ольга Субботина ва Елена Фроловаларни қирқма милтиққа ўхшаш қурол билан қўрқитиб, умумий қиймати 10 миллион 804 минг сўмликдан зиёд турли хил заргарлик буюмларни олиб кетишган.

Ички ишлар ходимлари томонидан кўрилган чора-тадбирлардан сўнг ушбу босқинчиликни содир этганлар яшаш ва ишлаш жойининг тайини йўқ кимсалар 1971 йил туғилган М.Бичков ва И.Раҳметовлар бўлиб чиқди. Улар дарҳол қўлга олинди.

Тошкент шаҳрининг Ҳамза туманидаги «Октябрь 40 йиллиги» мавзеси (номини қаранг, ҳалиям ўша)да яшовчи Ф.Абсалямованинг уйига очиқ эшик орқали кириб келган босқинчилар ҳам шиддат билан ҳаракат қилишди. Аввал очиқ турган эшик, сўнгра дод солувчи оғиз беркилди. Ҳамма ёқ жим-жит бўлгач, уй шип-шийдон қилинди. 4 минг 800 сўм пул, 39 АҚШ доллари, «Самсунг» русумли фотоаппарат ҳамда 3 турдаги сариқ металлдан ясалган заргарлик буюмлари талончилар «ихтиёрига» ўтди.

Ички ишлар ходимларининг мадади бу ерда ҳам қўл келиб, босқинчилар узоққа кетолмадилар.

Маълум бўлишича, оғизбойлоғичларнинг бири ўзбек, бири ўрис йигити экан. Миллати ҳар хил, аммо нияти бир хил ёмон бўлган ушбу йигитлар Т.Отахонов ва Т.Подвойскийлар қўлга олинди.

Бу сингари босқинчилик ва талончилик ҳоллари нафақат Тошкент шаҳрида, балки республикамизнинг бошқа вилоятларида ҳам онда- сонда бўлса-да, учраб турибди. Масалан, Фарғона вилоятининг Марғилон шаҳрида уч номаълум шахс юзларига ниқоб кийиб, Б.Марғиноний кўчасидаги уйлардан бирига бостириб киришгач уй бекаси С.Мақсудовани пичоқ билан қўрқитиб, уйдан 780 минг сўм пулни олиб кетишган. Ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида муқаддам судланган, бекорчилар Баҳор кўчасида яшовчи Баҳодир ва Эркин Тожибоевлар ҳамда уларнинг жиноий шериги Н.Исабоевлар ушбу жиноятни содир этганлиги аниқланади.

Бировларни қўрқитиб, пулини тортиб олиб «тирикчилик» (тўғрироғи-тирриқчилик) қилишга одатланган Қашқадарё вилоятининг Қарши шаҳрида яшовчи муқаддам судланган кимсалар ўзларининг 4 маротаба жазоланган устози Ф.Аҳмедовнинг ёнига тушиб, бир хонадонни хонавайрон қилиб кетишди.

Вақт келиб, ниқоблар йиртилади. Мазкур вилоятнинг Қарши туманида яшовчи И.Холиёровнинг уйида йўқлигидан фойдаланиб, хотинининг қўл оёқларини боғлаб, уйдан 30 минг сўм пул ва 3 хил сариқ металлдан ясалган буюмларини олиб кетганлиги фош бўлгач, улар панжара ортига тушдилар.

Шундай кезлари баъзи кишилар босқинчилардан қўрқмасдан уларга қаршилик кўрсатишга уринадилар. Масалан, Андижон шаҳрининг Шифокор кўчасида яшовчи Л.Дадабоеванинг уйига ҳам бостириб келишганида, ўғли жонига аро кириб, уни босқинчилар чангалидан сақлаб қолди. Босқинчилар Л.Дадабоеванинг оёқ қўлларини боғлаганча бўйнига пичоқ тираб, ундан пул ва тилла тақинчоқларини талаб қила бошлайдилар. Шу дам қаердандир унинг ўғли келиб қолади-ю, ўғриларга ташланади. Бироқ, зўравонлар жуфтакни ростлаб қолишга улгурадилар. Шунга қарамай, босқинчиларнинг афт-ангорини эслаб қолган ўғил уларни тасвирлаб бергач, жиноят очилиши анча осон кечади. Андижон шаҳар ички ишлар ходимлари кўп ўтмай уларни тутиб келтиришади.

Лекин баъзи ҳолларда босқинчиларнинг дўқ пўписаларидан чўчиган айрим кишилар ўзларидаги бор нарсани дарров уларнинг олдига чиқариб беришади. Бу ҳам етмагандек, улар кетгач, ҳатто милицияга хабар қилишга юраклари дов бермайди. Натижада босқинчилар бошқа хонадонларни талаб юраверишади. Агар жабрланувчилар ўз вақтида ички ишлар идораларига хабар қилишганида эди, бундай ҳолатларга анча илгарироқ барҳам берилган бўлармиди.

«Бировга ғинг десанг, терингни шилиб оламан» деганми ёки бошқачароқ усулда жонини «олиб» қўйганми, ҳарқалай, дардини сиртига чиқармайдиганлар ҳам бор. Бироқ Тошкент шаҳрининг Мирообод туман ички ишлар ходимлари тезкор тергов ҳаракатларини олиб бораётган маҳалда Ю.Зимаков деган шахс Мироншоҳ кўчасида «Серёга» номли фирма дўконига кириб, сотувчи А.Жалилни қўрқитиб, куч ишлатиш йўли билан спиртли ичимликлар ва озиқ- овқат маҳсулотларини олиб кетганлиги маълум бўлди.

Пойтахтнинг Мирзо Улуғбек туманида илгари содир этилган жинояти учун ушланган (муқаддам судланган) Мальцев ва Тошкент вилояти Оққўрғон шаҳри Ҳамза кўчасида яшовчи «Дўстлик» фирмаси пайвандчиси Р.Холиқовларнинг ўтказилган тезкор тергов ҳаракатлари жараёнида 1998 йил ноябр ойида Фурқат кўчасидаги 40 уйда яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Ғ.Юнусовнинг уйига бостириб киришиб, хонадон соҳибини пичоқ билан қўрқитишиб, 26 минг сўм, 100 АҚШ доллари ва қиймати 156 минг сўмлик заргарлик буюмларини олиб кетганлиги аниқланди. Худди шунингдек, шу туманда илгари содир этган жинояти учун ушланган Тошкент вилояти Қибрай тумани Дўстлик қишлоғилик А.Тошпўлатов ва Тошкент шаҳар Янгилик кўчасида яшовчи С.Ҳожимуҳамедовларнинг ҳам 1998 йил 5 октябрида Сайрам кўчасида яшовчи Н.Самирхонованинг оёғига бензин қуйиб, ёқиб юбориб, 100 АҚШ долларини олиб кетганликлари маълум бўлди. Н.Самирхоновага тиббий ёрдам кўрсатилган, лекин ўша вақтда ИИБга ариза тушмаган.

Ажабланарлиси шундаки, юқорида айтганимиздек, дўкон сотувчиси сингари бир қанча мулкидан ажралганлар шу вақтгача бу ҳақда бировга, ҳатто ички ишлар ходимларига ҳам хабар қилишмаган. Шунингдек, бензиндан оёғи куйиб қолган Самирхонова дардини айтишга ожизлик қилган. Қолаверса, бу ҳолни кўрган бошқа кишиларнинг «менга нима?» қабилида иш тутгани юқорида номлари қайд этилган босқинчию талончи - зўравонларнинг яна жиноят содир этишларига имкон яратиб берган.

Яккасарой тумани ички ишлар ходимлари томонидан Фарғона вилоятининг Ўзбекистон туманида яшовчи Йўлдош И. билан ўтказилган тезкор тергов ҳаракатлари давомида унинг Қушбеги мавзесидаги хонадонлардан бирига кириб, аёллар зираги ва занжирини олиб кетганлиги маълум бўлган.

Тағин таажжубланмасдан иложимиз йўқ. Негаки, босқинчи-зўравон бу тиллаларни ўша ердан олдим, деб турган пайтда ҳам унинг эгаси ломлим демаган. Ахир, бу зўравонларнинг тегирмонига сув қуйиш билан баробар-ку.

Хуллас, бу ҳаётда баъзан босқинчилар билан дуч келишга ҳам тўғри келади. Лекин шундай пайтда фуқароларимизнинг милицияга мурожаат қилишларини сўрардик. Ҳеч бўлмаса, жиноятчилар кетгандан сўнг ҳуқуқ органларига хабар бериш - фуқаролик бурчимиз эканлигини унутмайлик.

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
милиция капитани.

«КЎЧАГА ҲАЙДАЛГАН КЕЛИН»

мақоласини ўқиб

Синглим Гулнозахон, Сизни «Ишонч» таҳририятига йўллаган хатингизни ўқиб таажжубландим. Очиғи сизга жужа-жуда ёрдам бергим келди. Лекин ҳаёт чинданам мураккаб. Эрингиз Ботиржон сизга келганда номардлик қилибди. Бироқ ҳеч қачон биз - аёллар ўз ғуруримизни, шаънимизни ерга урмайлик. Ҳамиша ҳақ-ҳуқуқимизни ҳимоя қила билайлик. Ахир бунинг учун Конституциямиз, бизга мадад ва қанот бўладиган қонунларимиз бор. Қаддингизни ғоз тутинг. Қадрингизга етмаганлар албатта бир куни пушаймон қилишади. Ҳамма нарсанинг даъвоси вақт.

Мухлиса МИРЗАЕВА.
Хизматчи.

Ёз гашти

СЎЛИМ БОҒЛАР, ВИҚОРЛИ ТОҒЛАР БАҒРИДА

Касаба уюшмалари ташаббуси билан Янгиқўрғон туманида намунали болалар оромгоҳи бунёд этилди

Туманда ўнга яқин болалар оромгоҳлари мавжуд. Бироқ «Бойчечак»даги шароит, амалга оширилаётган тадбирлар барча учун ибратлидир. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясидан келган вакиллар бу ерда мавсумга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрилганлиги, олтин ёз соз ўтаётганлигини алоҳида таъкидладилар.

Бундан икки йил муқаддам касаба уюшмалари Наманган вилояти кенгаши йиғилишида Ўнғор тоғлари бағрида болалар оромгоҳи ташкил этиш масаласи кўндаланг қўйилганида кўпчилик ишонқирамаган эди. Тўғри, табиати сўлим, мафтункор. Ён-атрофда хўжаликларнинг кўз илғамас боғлари ястанган. Қадимий Поччаота тоғларидан шарқираб келаётган сувлар борлиқни яшнатган, ажиб бир сўлимлик бахшида этган. Қўшни Қирғизистон Иссиққўлининг об-ҳавоси эса қалбларга ҳузур бахш этади.

Яширишнинг ҳожати йўқ: табиат чиндан ҳам гўзал. Бироқ, режани амалга ошириш учун катта маблағ зарур. Ўшанда туман агросаноат мажмуи тармоқ қўмитаси туман ҳокимлиги олдига масалани кўндаланг қўйди. Мутасаддиларга унинг аҳамияти ётиғи билан тушунтирилди. Саъй-ҳаракат зое кетмади. Ҳар томонлама талабга жавоб берадиган болалар оромгоҳини қуриш кўплашиб бошлаб юборилди.

Бир маҳаллар «Лола» дам олиш маскани сифатида фойдаланиб келинган, бироқ эътиборсизлик туфайли қаровсиз ҳолга келган, иморатлари қулаш арафасида бўлган бинони таъмирлашга киришилди. Катта ҳашар уюштирилди. Ишнинг боришини синчковлик билан кузатган ота-хонлар болаларга ғамхўрлик - келажакка ғамхўрликдир, деган нақлни кўпчилик дилдан ҳис этаётганлигига ишонч ҳосил қилдилар. Хўжалик ва ташкилотлар оромгоҳни керакли жиҳозлар билан таъминладилар. Кўпчилик катта куч эканлиги амалда яна бир бор тасдиғини топди. Ўша йилнинг ёзида «Бойчечак» ўз бағрига 300 нафар ўқувчини қабул қилиб олди. Ободончилик ишлари жонлантириб борилди. Мана амалдаги йилда ҳам бу ердаги шароит барчага манзур бўлмоқда.

Туман агросаноат мажмуи тармоқ қўмитаси раиси Муқаддамхон Муродова билан оромгоҳга етиб келганимизда, шодон кайфиятда уйларига қайтаётган бир гуруҳ ота-оналарга рўбарў бўлдик.

- Ҳукуматимизга, касаба уюшма фаолларига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз,- дейди Туркистон жамоа хўжалиги аъзоси Илҳомжон Бўрибоев. — Оромгоҳдаги шароит, покизалик, тарбиявий ишларни кўриб бошимиз осмонга етди. Очиғи, биз емаган таомларни болаларимиз еяишаяпти. Тухум, сариёғ, турли шарбатларгача бор. Болалар тўрт маҳал овқатланишаркан. Иложи бўлса ҳар йили жажжиларим «Бойчечак»да ўз саломатликларини мустаҳкамлашади.

Исковот қишлоғилик Насиба Азимова бош етакчи Зафаржон Абдураҳмонов, тарбиячилар Моҳира Абдураҳимова, Олимжон Саттиқулов, Чарос Қосимоваларнинг болажонлиги, ўз вазифаларига сидқидилдан ёндошаётганликларини алоҳида эътироф этди. Болаларни жисмонан чиниқтириш, уларни китоб билан яқиндан ошно этиш юзасидан ҳам ибратли тадбирлар амалга оширилаётир.

Дарвоза хатлаб сўлим масканга қадам ранжида қилар эканмиз, табиат ато этган кўрку-тароватдан ҳайратландик. Тоғлар оша эсаётган сабо муаттар бўй таратади. Муздек сувлар эпкини ҳузур бағишлайди. Ён-атрофни болаларнинг шодон кулгилари тутган. Хоналар саранжом-саришта, оппоқ қордек чойшаблар тўшалган. Кроватлар, стол-стуллар, тувақлардаги гуллар фарзандларимиз меҳр оғушида эканлигидан далолат беради. Ҳамма қўли гул ошпаз Ортиқали Эгамбердиев ҳақида илиқ гапларни айтади.

-Таърифи кенг ёйилган «Бойчечак» оромгоҳида асосан кам таъминланган оилаларнинг ўғил-қизлари ёзги таътилни ўтказишмоқда,-деди суҳбатдошимиз Муқаддамхон Муродова. — Шу боис йўлланмалар асосан бепул тарқатилган. Биринчи босқичда 300 нафар ўқувчи мириқиб хордиқ чиқарди. Иккинчи босқич ҳам кўнгилдагидек кетаяпти. Ўқувчилар 27 июлгача бўлишади. Учинчи босқичда ҳам дам олувчилар сони 300 дан кам бўлмайди.

Шубҳасиз бу ерда таъминот масалалари қандай ташкил этилганлиги билан атрофлича қизиқдик. Узилиш сезилмаётган экан. Хўжаликлар, ташкилотлар муҳим ишга ўта масъулият билан ёндошишмоқда. Жумладан, «Заркент» жамоа хўжалиги сут, Доли Сатторов номли, Тўйчи Неъматов номли, Й.Охунбобоев номли, «Нанай»,«Кўкёр» каби хўжаликлар эса гўшт, сариёғ, мева-сабзавот ва бошқа неъматларни вақтида етказиб беришмоқда.

Сўлим масканда болаларни ватанпарварлик анъаналарига садоқат руҳида тарбиялаш юзасидан ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Айниқса, дискотекалар, савол-жавоблар, кинофильмлар, уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар ёшларда катта таассурот қолдирмоқда.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

СОҒ ТАНДА СОҒЛОМ АҚЛ

Бу нақлни Нишондаги «Самарқанд» жамоа ширкат хўжалиги клубида фаолият кўрсатаётган ўсмирлар ўзлари учун дастуруламал деб биладилар. Бобоқул Нормўминов раҳбарлик қилаётган гуруҳда элликдан ортиқ ёшлар шарқона якка кураш турлари билан шуғулланишади. Уларнинг мақсади халқаро мусобақаларда юрт шарафини ҳимоя қилиб, Ўзбекистон байроғини баланд кўтаришдир.

Суратда: спорт йўриқчиси Бобоқул Нормўминов (ўнгда) ёшлар билан машғулот ўтказмоқда.

АКАДЕМИК ЛИЦЕЙГА АЙЛАНТИРИЛДИ

Бугунги кунда деярли ҳар бир йирик олий ўқув юрти ҳузурида лицей фаолият кўрсатмоқда. Янги ўқув йилидан бошлаб бу янги турдаги ўқув даргоҳларидан айримлари академик лицейлар мақомида иш юритади.

Тошкент Давлат болалар касалликлари тиббиёт институтига қарашли лицейда ҳам янги ўқув йилига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Ўқув юрти тиббиёт соҳасига йўналтирилган бўлиб, шу мутахассисликка доир фанлар чуқур ўқитилмоқда. Олий ўқув юртининг тажрибали ўқитувчилари томонидан уюштирилаётган машғулотлар самарали бўлмоқда.

Шуниси диққатга сазоворки, лицейда рейтинг тизими асосида ўқувчилар билими баҳоланмоқда. Бунда халқ таълимида бўлгани каби тиббиёт соҳаси тизимидаги талаблар ҳам ҳисобга олинади.

Янги ўқув йилидан бу даргоҳ академик лицей мақомини олади. Бунинг учун мустаҳкам ўқув моддий негиз яратиб берилмоқда.

Институт лицей учун алоҳида бино ажратиб берди. Зарур бўлган ўқув ашёлари, кўргазмали қуроллар ва техника воситалари билан таъминланди. Лицейчилар билан таълимий жараёнларни олиб борувчи ўқитувчилар махсус тайёргарликдан ўтиб, ўз билим ва малакаларини оширмоқдалар.

Академик лицей тиббиёт институтига кирувчи ўқувчилар учун ишончли босқич вазифасини ўтайди, албатта.

Шифокор маслаҳати

ЎТКИР ИЧАК ИНФЕКЦИЯСИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИНГ

Юқумли хасталиклар орасида ўткир ичак инфекцияси: ич терлама, юрак буруғи, паратиф, шунингдек, сальмонеллёз бирмунча хавфли ва кўп тарқалган касалликлар ҳисобланади. Бундай касаллик, айниқса кичик ёшдаги (бир ёшгача) болаларда оғир кечади, айрим ҳолларда бевақт ўлимга сабаб бўлади. Ҳар бир она ўз борасини эҳтиёт қилиш учун касаллик қандай пайдо бўлиши ва қандай қилиб унинг олдини олишни билиш керак.

Умуман, барча юқумли ичак касалликлари кир қўл, озиқ-овқат маҳсулотлари, уй-рўзғор буюмларининг ифлослигидан юқади. Касаллик кўп ҳолларда бадан иссиқлигининг кўтарилиши, иштаҳанинг йўқолиши билан бошланиб, сўнг қайт қилиш ва ич кетиши мумкин.

Инфекциянинг манбаи - касал одам ёки бактерия тарқатувчи жониворлардир. Сальмонеллёз одатда уй ҳайвонлари, паррандалар, кемирувчилар ичагида яшайди. Одам сальмонеллёзни зарарланган чорва маҳсулотлари ёки уй паррандалари тухумини истеъмол қилиш орқали юқтиради.

Сальмонеллёз ва бошқа ичак инфекцияси билан зарарланишнинг олдини олиш мумкин ва лозим. Бунинг учун қуйидагиларга риоя қилишингиз керак бўлади:

- овқатни тайёрлаш ва тарқатиш олдидан қўлни яхшилаб ювиш:

- гўшт, сут маҳсулотлари ва озиқ-овқатларни совутгичда қопқоқ билан беркитилган алоҳида-алоҳида идишларда сақлаш:

- болани овқатлантириш олдидан ўзингизни ҳам, гўдакнинг ҳам қўлини яхшилаб ювиш:

- болани овқатлантириш ва унга овқат тайёрлаш учун махсус идиш ажратиш, уни иссиқ сув билан яхшилаб ювиш, бошқа идиш-товоқлардан алоҳида сақлаш:

- болага сутли аралашма тайёрлашдан олдин, унинг яроқлилик муддатини текшириш ва кўрсатмасига қатъий амал қилиш:

- болага овқатни, шунингдек, мева сувини фақат битта овқатлантиришга лойиқ тайёрлаш, қолдиғини ташлаб юбориш:

- қўшимча овқатга ўргатишга амал қилиш, янги овқат тайёрлашда эса врач-педиатрдан маслаҳат олиш:

- болаларнинг барча озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса сутли овқатларни совутгичда, алоҳида идишда сақлаш:

- бир ёшгача бўлган болаларга овқат тайёрлашда фақат қайнатилган сувдан фойдаланишга рухсат этилади:

- сўрғични фойдаланишдан олдин албатта қайнатиш лозим:

- сабзавот ва меваларни фойдаланишдан олдин тоза сувда яхшилаб ювиб, устидан қайноқ сув қуйиб юбориш:

- юқумли касалликлар тарқатувчи пашшага қарши курашиш:

- болалар поликлиникалари ҳузуридаги соғлом гўдаклар кабинетига мунтазам кириб туриш:

-касалликнинг биринчи белгилари пайдо бўлган заҳоти дарҳол врачга мурожаат қилиш.

Ана шу тавсияларга амал қилган оналар ўз норасидаларини турли юқумли хасталиклардан ҳоли, соғлом ва қувноқ ўстиришларига эришишга шубҳа йўқ. Шуни ёдингизда тутингки, ҳар қандай хасталикларнинг, айниқса, ўткир ичак касалликларининг олдини олиш сизнинг қўлингиздадир.

Рихсивой МАВЛОНОВ,
Шайхонтоҳур тумани СЭС бош шифокори.

Қабоҳат

ОТА ФОЖЕАСИ

Ўзбек оиласида отанинг алоҳида ўрни бор. Қобил фарзандлар падари бузрукворларининг ҳурматини жойига қўядилар. Хонадон соҳибаси нуридийдаларида отага нисбатан ҳурмат, меҳр-муҳаббат каби фазилатларни шакллантиришга алоҳида эътибор беради. Одатимиз бўйича оила бошлиғи таомга қўл узатмагунича бошқалар дастурхонга тегинмайдилар.

Қайрат ҳам ота-онасини бошига кўтарадиган, айтганларини вақтида бажо келтирадиган қишлоқнинг баъмани йигитларидан эди. Бироқ айтишга тил бормайди, у ўз падарининг қотилига айланди. Бу фожиа барчани бағоят ҳайратлантирди, ташвишга солди.

Хулоса қилишга шошилмай воқеа тавсилоти билан яқиндан танишайлик. Ўша куни ҳамма яхши кайфиятда эди. Кечга бориб хонадон соҳиби Кероматдин аканинг феъли айнади.

— Қайрат, қаердасан, тезда машина тайёрла, холангникига меҳмонга борамиз, - деди у қатъий оҳангда. - Хотин, сен ҳам отлан, уйда ўтираверib сиқилдинг, бир яйратиб келай.

Соҳиба хушламайгина тараддудига тушди. Чеҳраси ёришмаётганлиги, ҳавотирда яшаётганлигига сабаб бор эди, албатта. Ароқ, мастлик қурсин, одамни бебурд қиларкан. Бўлмасам умрдоши Кероматдин бир вақтлар довруғ ёйган полвон эди. Қанчадан-қанча алпомишкелбат йигитларнинг курагини ерга текказиб бош совринларни қўлга киритган. Маҳалла-кўй Кароматдин машҳур полвон бўлади, туманимиз, вилоятимиз номини оламга танитади, дея умид қилишарди.

Бахтга қарши ҳамма-ҳам мақтовни кўтаролмас экан. Кароматдин ўзига ортиқча баҳо берди. Унча-мунчани менсимайдиган одат чиқарди. Энг ёмони ичкиликка берилди. Оила аъзолари, айниқса хотини уни бу йўлдан қайтариш учун нималар қилмади дейсиз. Бироқ ялиниб-ёлворишлар, танбеҳ беришлар кор қилмади. Полвон жарга етаклаётган йўлдан қайтмади.

Бундай кезларда хонадон соҳибасига қийин. Нима қилсин, ота-онасиникига кетай деса эл-юртдан уялади. Боз устига фарзандларининг тақдирини ўйлайди. Келиб-келиб қизининг бўйи етганида қўйди-чиқди бўлиш нақадар оғир савдо. Аёл дардини ичига ютди. Эрининг бир куни инсофга келишига умид боғлади.

Кероматдин эса бўш келмасди. Имкон бўлди дегунча шишага ёпишарди. Бора-бора ҳеч ким уни йўқламай қўйди.

— Менга ҳасад қилишаяпти, зўрлигимни кўришолмаяпти, - дея аламдан бўғиларди полвон.

Шайтон йўлдан урса қийин экан. Хонадон соҳиби юзтубан кета бошлади. Ҳатто қизига ҳам бачкана қилиқлар қила бошлади. Буни сезган соҳиба дарғазаб бўлиб умрдошини инсофга чақирди...

Ҳамма нарса бекорчиликдан, жоҳилликдан келиб чиқади. Энди хонадон соҳибаси қизини назардан қочирмас, иложи борича ишга буюриб, бозор учарга юборарди.

Бир куни биргалашиб меҳмонга боришди. Тарки одат, амримаҳол деганларидек, Кероматдин у ерда бўкиб ичди. Барчани безор қилиб, ярим кечада уйга қайтишди. Эзгу ниятлар, фазилатлардан йироқлашган ота ўзини босолмасди.

— Қайрат, сен машинани гаражга қўйиб кел. Сенчи хотин, қўни-қўшнидан бўлса ҳам яримта келтир. Йўқса ҳаммаёқни отбозор қиламан.

Эрининг важоҳатини кўрган аёл қўрқа-писа кўча эшиги томон юзланди. Ўғил ҳам топшириқни бажаришга киришди.

Қайрат муюлишга келганида кимнингдир бўзлаган товушини эшитди. Вужудини титроқ босди. Жон талвасада «Ахир бу синглимку» дея шитоб билан уйи томон отилди. Ҳовлига кириб келганида ота қизига тихирлик қилаётган эди. Бечора нима қиларни билмай каптардек типирчиларди.

Жаҳл отига минган ўғил отага ёпишди. Бироқ биринчи зарбдаёқ беш-олти метр чамаси учиб кетди. У қандай қилиб қўлига болта олганини, отаси томон ташланганини билмай қолди. Онаизор уйга кириб келганида даҳшатли манзаранинг устидан чиқди. Қизи ҳушидан кетган, ўғли болта ушлаганича дағ-дағ титрарди, хонадон соҳиби эса жонсиз ётарди.

Аёл хуши учиб ерга чўккалаб қолди. Бу қандай кўргилик худойим! Қайси гуноҳимиз учун бу кўйга солдинг, яратган эгам!

Кўп ўтмай фожеадан хабар топган қўни-қўшнилар йиғилишди. Бироқ ҳеч ким нима дейишни, кимни айблашни билмасди. Қайрат ўша куни ўз эҳтиёри билан ички ишлар бўлимига айбига иқрор бўлиб борди. Соҳиба ая ҳам ичидаги дардини тўкиб солди. Қонун посбонлари ҳаммасини атрофлича ўргангач, ишни судга оширдилар.

Бу хунук воқеа барчани ўйлантиради. Манманлик, кибр-ҳаво, ичкиликбозлик ҳар қандай одамни йўлдан оздиради. Шу лаънати «оқ» номдор полвонни ер парчин қилди. Мўмин-қобил фарзандни ўз отасининг қотили бўлишига сабабчи бўлди. Оилага фожеа, бахтсизлик олиб келди. Яна бир нарса - лоқайдлигимиз, эътиборсизлигимиз, кўз ўнгимизда бир инсон жарга қулаётганлигини кўра била туриб кўрмасликка олганлигимиз мана юқоридаги воқеанинг бош сабабларидандир. Бу фикрга маҳалла кўйдагиларнинг ўзлари нима дейишаркин?

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА,
Нукус шаҳри.

Баъзи мулоҳазаларга кўра, номлар ўзгартириб берилди.

Биласизми?

ТАБИАТНИНГ НОЗИК ИШИ

*** Серқуёш ёз тонгида шаҳардан ташқарига чиқиб кўринг. Тепаликларнинг кунгай томони сачратқи гули туфайли зангори гиламдек товланиб ётади. Энди шу жойга кечқурун бир назар ташлаб кўринг-а! Сачратқи гули юмилиб, қорайиб қолган бўлади. Эртасига қуёш чиқиши билан яна очилади, кечқурун тағин юмилади. Сачратқи гуллаши давомида ҳар куни шундай бўлаверади.**

* Ҳайвонлар, қушлар, балиқлар каби ўсимликлар дунёсининг ҳам турган-битгани ҳаракатдан иборат. Кўкнор гули парашютдек бирдан очилса, хушбўй флокс гулининг тожбарги буралиб-буралиб очилади.

*** Оқ акация япроқлари кун бўйи қуёшга қараб айланаверади. Уятчан гул-ку ўз номи билан тортинчоқ-салгина қўл текиссангиз ёки новдасига ёмғир томчиси тушса ҳам барглари шу лаҳзадаёқ бўшашиб, пастга эгилиб қолади.**

* Қизил маймунжон эса ёмғирдан 15-20 соат илгариёқ одатда узун бўлиб ўралган япроқларини ёзади.

*** Тожбарглар ва япроқлар очилиб-ёпилиб туриш билан олинаётган ёруғлик, иссиқлик ва намликни тартибга солиб туради, шамол, ёмғир ва совуқдан ўзини ҳимоя қилади.**

ТЕМИР ЙЎЛ ТАРИХИ - МАРКАЛАРДА

* Ўрта Осиёда темир йўл қурилиши ўз тарихига эга. Каспий денгизи ортидан Самарқандга борадиган темир йўлнинг бунёд этилиши ана шу солноманинг илк варағини очиб берди.

*** Бу ишга 1880 йилнинг ноябрида киришилган эди. Орадан бир неча йил ўтгач, Тошкент ва Андижон аҳолиси ҳам темир йўл хизматидан баҳраманд бўла бошлади.**

* «Ўрта Осиё темир йўл транспорти» йўлга қўйилганлигининг 100 йиллиги 1988 йилда кенг нишонланди. Шу муҳим воқеа муносабати билан Ўрта Осиё темир йўли музейи ташкил топди.

*** Тошкентнинг шимолий темир йўли вокзалига бораверишда унча катта бўлмаган майдонда очилган мазкур музейда ўз вақтида ишлатилган поезд, паровоз, тепловоз ва электровозларнинг намуналари билан яқиндан танишиш мумкин.**

* Шу ўринда яна бир муҳим янгиликни айтиб ўтмоқчимиз. музейдан жой олган бу экспонатлардан бир нечтаси Ўрта Осиё темир йўли тарихи солномаси тариқасида почта маркалари қилиб яқинда муомалага чиқарилади.

*** «Ўзбекистон маркаси» ҳиссадорлик жамияти томонидан чоп этилган бу маркалар мажмуаси «Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти тарихи» деган ном билан муҳлислар эътиборига ҳавола қилинади. Шундай қилиб Ўрта Осиё темир йўл магистралининг шонли йўли рангли маркаларда ўз аксини топди.**

Ўзбекистон Касаба Уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳузуридаги Курортлар бошқармаси даволаш-соғломлаштириш бўлими етакчи мутахассиси
ИСРОИЛОВА
Турғуной Комиловнанинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан оиласига, яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Мирғиёс ҚАЮМОВ
Таҳрир ҳайъати:
Ж.Алимхўжаева, М.Одилова, Э.Воҳидов, С.Остонов, М.Расулов, Э.Ёқубов, В.Зверев (бош муҳаррир ўринбосари-«Ишонч-Доверие»), А.Алламуродов (масъул котиб- «Ишонч»), Ч.Латипов, М.Олимов, М.Содиқов, Н.Рафиқов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78, 136-58-45; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама, эълонлар бўлими 56-87-73

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт–матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41–уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 22.00

Буюртма Г— 0556. 1 2 3 4 5 6